

Il bollettino No. 504:

Azioni dei reparti avanzati sul fronte africano

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Sui fronti terrestri dell'Africa settentrionale ed orientale intensa attività dei nostri reparti avanzati.

La città di Crotone è stata attaccata nel pomeriggio di ieri da alcuni apparecchi nemici, i quali hanno lanciato bombe dirompenti cadute in parte nel mare ed in parte sulla spiaggia.

Né vittime né danni.

Nella giornata del 17, durante un combattimento sostenuto dalla nostra caccia, è stato abbattuto un «Hurricane».

Formazioni della R. Aeronautica hanno sottoposto questa notte gli obiettivi militari delle isole maltesi ad azioni di bombardamento.

Tutti i velivoli sono rientrati alle basi.

Vojno poročilo št. 504:

Delovanje prednjih oddelkov v Afriki

504. uradno vojno poročilo pravi:

V Severni in Vzhodni Afriki na kopnem živo delovanje naših prednjih oddelkov.

Nekaj angleških letal je včeraj popoldne napadlo mesto Crotone in odvrlo rušilne bombe, ki pa so padle deloma v morje, deloma na obalo, tako da ni bilo ne žrtev ne škode.

Dne 17. oktobra so naša lovka letala v letalskem spopadu sestrelila 1 letalo «Hurricane». Skupine kraljevega letalstva so v pretekli noči bombardirale vojaške cilje na Maltskem otočju. Vsa letala so se vrnila na oporišča.

Nemški minister za gospodarstvo v Rimu

Važni posveti o vprašanjih vojne izdelave in blagovne izmenjave

Rim, 20. okt. s. Nemški minister za gospodarstvo in predsednik državne banke dr. Walter Funk je včeraj dopotoval v Rim v spremstvu svojih glavnih sodelavcev in strokovnjakov: podpredsednika državne banke, državnega podtajnika generala von Hanneckena, glavnega referenta predsednika Kerla ter drugih. Prišel je vračati lanski obisk italijanskega ministra za zamenjavo in za valute Riccardija. Ob Funkovem obisku v Rimu bodo preresetali neka vprašanja o sodelovanju med državama Osi. Ta vprašanja se nanašajo na izdelavo in zamenjavo blaga. Med svojim obiskom bo nemški gost imel razgovore z različnimi italijanskimi industrijskimi ter finančnimi osebnostmi. Med drugim mu bo pri tej priliki tudi podeljen častni doktorat za gospodarske in trgovske vede.

Dr. Funk se je včeraj pripeljal v Rim, in sicer

na ostijsko postajo, ki je bila vsa okrašena in polna dostojanstvenikov. Med njimi je bil minister Riccardi, podtajnika za korporacije in za vojno izdelavo, guverner italijanske banke, zastopnik zunanega ministrstva ter nemški poslanik.

Srečanje obeh ministrov je bilo zelo pristržno. Na pozdrave je dr. Funk odgovoril, da je izredno vesel, ko je v Rimu, prestolnici prijateljske in zavestne države. Pregledal je častno četo karabinjerjev z zastavo, godba pa je med tem igrala nemške in italijanske himne. Pred postajo ga je pozdravila velika množica, kateri je dr. Funk vrnil pozdrav po rimsko. Med nepretrganimi manifestacijami je nemški gost odinrl s postaje in se v spremstvu ministra Riccardija odpeljal v hotel. Popoldne sta italijanski in nemški minister obiskala drug drugega.

Govor o programu nove japonske vlade

Tokio, 20. okt. s. Po prvi seji nove japonske vlade, je ministrski predsednik general Tojo imel po radiu govor, v katerem je dejal, da ga je cesar poklical, naj sestavi novo vlado v trenutku, ko je svet pred novo krizo. Edina sredstva, s katerimi bo Japonska mogla premagati sedanje težave, so po njegovem prepričanju: nagla akcija ter trdna volja pod vzvišenim vodstvom cesarjevih kreposti. Izrekel je trdno odločenost, da bo pomagal pre-

stolu in da bo z neupogljivo odločnostjo vodil državne posle. Japonska politika je nespremenljiva. Njena glavna cilja sta popolno končanje spora s Kitajsko ter ustvaritev skupnega blagostanja v vzhodni Aziji. To oboje bo pripomoglo k dosegu svetovnega mira. Japonsko ljudstvo mora biti popolnoma enotno, da se lahko spravi nad nove naloge, ki čakajo Japonsko, katere zgodovina šteje že 30 stoletij.

Govor bolgarskega vojnega ministra:

Bolgarija je pripravljena na vsako vojno preskušnjo

Sofija, 20. okt. s. Bolgarski ministri nadaljujejo svoje najnoveše delo, ki gre za tem, da vsadi v zavest bolgarskega ljudstva, ki so temeljne in nespremenljive smernice bolgarske zunanje politike in kakšne so posebne dolžnosti bolgarskega ljudstva v tej zgodovinski uri. Včeraj je govoril vojni minister general Daskalov, ki je dejal, da bo bolgarska mladina odselej po šolah deležna vzgoje, ki o varjavi potrebam novega časa. V tem času vladajo samo mladi in močni narodi, izurjeni du-

hovno in vojaško. Potem je minister omenil krivice, ki jih je Bolgarija trpela zaradi mirovniških pogodb. Pot, po kateri gre zdaj Bolgarija, je danes jasnija kakor je kdaj bila: to je pot držav Osi glede zmage, o kateri bolgarski narod niti najmanj ne dvomi. Da se taka zmaga doseže, je bolgarski narod pripravljen dati katero koli žrtev ter s ponosnim in jasnim duhom prenašati vse preskušnje, katere bi mu utegnile vojna naložiti.

Poslanica msgr. Constantinija za misijonsko nedeljo

Rim, 20. okt. s. Tajnik kongregacije »De propaganda fidei«, msgr. Celso Constantini je včeraj imel po italijanskem radiu govor za misijonsko nedeljo, katero so praznovali po vsem svetu. Govor so prevedli v razne jezike in ga je potem oddajala vatikanska postaja. Msgr. Constantini je dejal, da morajo na misijonski praznik katoličani misliti na hrabre misijonarje, ki delajo, trpe in se bore na daljni fronti vere, jim dajati poguma ter jim pomagati z molitvijo, z dobrimi deli in s krščansko vzajemnostjo. Misijonarji potrebujejo naše stvarne pomoči, toda v prvi vrsti jim pomaga zavest o vzajemnosti naše vere in naše ljubezni. Misijonarji čutijo, da niso sami in niso zapuščeni. »O, verniki katoliškega sveta«, je zaključil msgr. Constantini, »vprašajte svoje srce in razplamenite ga v usmiljenju! Pomoč misijonom ni samo pomoč iz ljubezni, temveč je krščanska dolžnost. Je veliko veselje v tistem, ki prejema, toda sv. Pavel pripominja, da je še večje veselje tistega, ki zna dajati.«

Načrti za preureditev in preselitev sovjetske vlade

Berlin, 20. okt. s. Po poročilu neke ameriške agencije naj bi se bil Stalin odločil urediti sedež osrednje ruske vlade nekje na Uralu. Tej vladi bi predsedoval on. Nekaka podružnica vlade, oskrbljena z obsežnimi pooblastili, naj bi se namestila v Tiflisu pod Kavkazom, da bi vzdrževala tesne zveze z Angležmi v Perziji. Tretji del vlade bi ostal v Moskvi, da organizira in vodi zapleteno vojskovanje.

Berlinski list »Nachtausgabe« pripominja, da Angleži in Američani očitno niso še pustili upanja, da se bo sovjetsko bojišče obrzalo in bo z bojiščem seveda tudi še vojska sposobna za nastope. Res pa je, da je vojaška sila boljševizma v glavnem uničena. O tem priča bitka za Moskvu, v katero je Stalin vrgel vse svoje poslednje rezerve, pa Nemci v njej še vedno napredujejo.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

Italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji na potu k novim uspehom

Italijanski vojaki so dozdaj premagali vse: sovjetsko orožje, uničevanje, slabo vreme in slabe ceste

Vzhodno bojišče, 20. oktobra. s. Posebni dopisnik agencije Stefani piše:

Sovjetske vojske na osrednjem delu južnega bojišča dobivajo nov, zelo hud udarec. Med Doncem in Azovskim morjem zdaj poteka zelo obsežna akcija, pri kateri poleg italijanskih in nemških čet sodelujejo tudi druge zavestne enote. Ta akcija se razvija z naglico, ki nima primere, če vpoštevamo slabo vreme in kar najslabše stanje ceste. Naskok na to pokrajino, kjer so važne kovinarske naprave, se je že začel.

Neko prejšnje poročilo je že podajalo podrobnosti o pohodu, ki je naše čete prinesel v ta predel in že je bilo tudi omenjeno uničenje slehernega sovjetskega odpora. Italijanski ekspedicijski zbor se je s presenetljivo naglico razpostavil po zahtevah novih navodil za napad ter je v družbi različnih nemških oklep-

nih oddelkov začel iti za sovražnikom. To drugo razdobje akcije je prva začela neka italijanska nagla divizija, pri kateri sodelujejo tudi tisti konjeniški polki, ki so izvedli sijajne akcije, omenjene že v prejšnjem poročilu. Italijanske enote premagujejo hude težave in zdaj nadaljujejo s svojo nalogo. Sovražniku ne dajo kar nič počitka.

Prav nič ne more ustaviti teh vojakov, ki so se vrgli na doseg drugega uspeha. Ceste so še kar naprej neuporabljive. Zdi se, kakor da bi bil tukaj izbruhal blato kak ognjenik. Pa tudi mraz je vedno silovitejši. Velik je torej napor, ki ga prestajajo italijanski vojaki, katerim se je pa vseeno posrečilo preriniti toliko naprej, da jim je uspelo začeti napad na utrjeni sestav v tej pokrajini.

Napredovanje se nadaljuje, hkratu je pa v polnem gibanju druga italijanska velika

enota, ki stopa ob bok ostalim enotam ekspedicijskega zbora, napredujočega v naglih pohodih. Cilj ni daleč in pripoveduje našim vojakom mnogo. Nasprotnik je brez koristi poskušal ustaviti italijansko napredovanje. Pogal je v zrak vse mostove na cestah in čez razne potoke, podminiral je obsežne predele ter se zagrizeno boril. Torej je dajal trmast odpor, toda vse je bilo premagano: sovražnik in njegovo orožje, njegove porušitve, slabo vreme in pa tudi kar najslabši cestni pogoji.

Vesti 20. oktobra

Na Bledu je bilo uradno objavljeno, da je izredno sodišče 16. oktobra 1941 obsodilo na smrt 17 ljudi, ker so se udeležili komunističnega zborovanja, zagrešili več umorov, roparske napade itd. Ustreljeni so bili še trije ljudje, ki so skupino podpirali z denarjem in življenjem.

V Boliviji so odkrili priprave za splošno stavko. Vojaštvo in policija sta ukrenili vse potrebno ter so na ukaz notranjega ministra zaprli nekatere voditelje.

Pri večeršnjem letalskem napadu na Havre je bilo ranjenih 30 oseb med civilnim prebivalstvom.

Angleški tisk je zadnje čase zahteval naj Anglija izvede vdor na francosko obalo. Angleška vlada pa na to vprašanje odgovarja s tem, da je objavila knjigo bivšega vrhovnega poveljnika angleških sil v Franciji lorda Gorta s tem, kako je prišlo do lanskega poraza v Franciji in do umika pri Dunkerqueu. Nemški tisk pravi, da mora to dejstvo odpreti očjem vsem Angležem.

Ameriški zakon o zasesti surovin, orožja in strojev je stopil v veljavo takoj po Rooseveltovem podpisu. Zaplenili bodo vse surovine, katere bodo potrebne za narodno obrambo.

Kanadska vlada je razpravljala o najnovejšem položaju na Daljnem vzhodu. Vladni sklepi niso bili objavljeni, zvedelo se pa je, da je vlada v neprestanih stikih z ameriško in angleško vlado.

Novo imenovani panamski poslanik pri ameriški vladi se je izjavil, da bo Panama dala Združenim državam na panamskem ozemlju na razpolago ozemlje za nova ameriška oporišča, ter druge razne ugodnosti ameriškim oboroženim silam.

Japonski listi ne prikrivajo težavnega položaja Japonske in poudarjajo, da bo poglavita naloga japonske vlade odstraniti oklep ovir, ki sta jih zadnje čase nagradila okoli japonske Anglija in Amerika.

Romunski državni poglavar maršal Antonescu je podpisal odlok, po katerem se mesto in pokrajina Odesa vključujeta v civilno upravo Transdnjestrije. Prestolnica tega novega romunskega predela bo Odesa. Za župana v Odesi pa je imenovan odvetnik German Panca.

Po poročilu švedskih listov izjavljajo v ameriških vladnih krogih, da Združene države ne bodo pustile, da bi Japonci kakor koli nadlegovali ali ovirali dovoz ameriškega vojnega blaga v Rusijo.

Argentinska vlada je omejila porabo tekočih in trdih goriv za 40 odstotkov v primeri z lanskim letom.

Nemški minister za gospodarske pogodbe dr. Carius je iz Aten dopotoval v Bukarešto.

Demoljubljen okle grškemu ljudstvu je postal predsednik vlade general Salazoglu. V njem vabi grško ljudstvo naj mu pomaga pri težavnih nalogah, da se bodo kdaj povrnila lepši in boljši dnevi.

Bivši angleški vojni minister Hore Belisha je ameriškem tisku izjavil, da bo Anglija hudo trpela zaradi tega, ker ni ustvarila okle fronte v Evropi, zakaj nikdar ne bodo okoliščine zanj tako ugodne, kakor so bile v zadnjih štirih mesecih. Če bi bilo Sredozemsko morje angleško morje, bi bilo dosti lažje pošiljati pomoč Rusiji. Po poročilu londonskega dnevnika »Daily Express« sta predsednik Sovjetske republike Kalinin ter zunanji minister Molotov z letalom odpotovala iz Moskve.

Bivši angleški poslanik v Rimu Percy Loraine je pustil diplomatsko službo.

Nova panamska vlada je sklenila dati dovoljenje za oborožitev panamskih ladij, ki plovejo v vojna področja.

Po sodbi ameriškega tiska je dolžnost ameriške vlade z ozirom na Japonsko ta, da mora nanjo pritiskati v prvi vrsti z gospodarskimi sredstvi in ne se spuščati z njo v vojno. Če pa bi Amerika morala stopiti v vojno, naj čaka, da se bo njen nasprotnik čimbolj izčrpal na poslednjih ruskih silah.

Predsednik bolgarske vlade dr. Filov je po štirih dneh dopotoval iz Budimpešte, kjer je podpisal pogodbo o kulturnem sodelovanju med Madžari in Bolgari.

Turška generala Fuad ter Erkilet sta na povabilo nemškega vrhovnega poveljstva odpotovala ogledovat si vzhodno bojišče. Na poti sta se ustavila v Bukarešti, kjer ju je sprejel maršal Antonescu.

Dr. Maček je samo zaradi tega pod poljskim nadzorstvom, da se čim bolj odstrani od njega državi sovražni elementi, da ne bi prišel pod njihov vpliv, izjavljajo hrvaški uradni krogi po podatkih Nemškega posebnega urada.

Špansko stališče v sedanjih vojni

Madrid, 20. okt. s. Španski zunanji minister Serrano Suner je dal nekemu pariškemu tisku izjavo o položaju Španije v sedanjih mednarodnih politiki. Cilj Španije je doseči novo duhovno enotnost med latinsko Ameriko in med Španijo. Stališče Španije v sedanjih vojni je zelo jasno. Med državljansko vojno v Španiji se je svet razdelil na dveje. En del je bil s Francijo, drugi pa zoper njega. Zato se ni treba čuditi, če se je Španija danes postavila ob bok tistim, ki so bili včeraj njeni prijatelji. Kdor nacionalni Španiji ob svojem času ni hotel priznati pravice do vojskovanja, se danes ne sme čuditi, če Španija zavzema stališče nevojuskojete se države. Po usodni nujnosti bo vsa Evropa delila usodo Osi. Slep bi bil, kdor tega ne razume.

V Šibeniku in Splitu je izredno vojaško sodišče sodilo 30 komunistov, ki so krivi umorov sabotaž in drugega. 18 jih je bilo na smrt obsojenih in so jih takoj ustrelili.

Na smrt sta obsojena bivši bolgarski minister Kosto Todorov in bivši poslanik Mazankijev. Oba sta v angleški službi kot radijska napovedovalca v Londonu.

L'Alto Commissario fra la popolazione di Metlika e Bela Krajina

Lubiana 20. oktober.

L'Alto Commissario ha completato ieri la visita al distretto di Metlika. Ventiquattro comuni hanno accolto il rappresentante del governo fascista con vibrante entusiasmo all'indirizzo del Duce. Le insegne tricolori e il nome del Duce hanno dominato nella atmosfera di realismo che ha avuto particolare significato nei centri mag-

giori come a Metlika le manifestazioni hanno culminato nella cerimonia della consegna del pila portabandiera offerto a un reparto delle forze armate. L'eccellenza Grazioli ha assistito ad un trattenimento di danze in costume svoltesi successivamente. Quindi una rinnovata manifestazione all'indirizzo del Duce ha concluso le due giornate passate dall'Alto Commissario fra le popolazioni della zona meridionale della provincia.

Obisk Visokega Komisarja v Beli Krajini

Vsod se je zanimal za pereča krajevna vprašanja ter delil tudi podpore za javna dela in za družine s številnimi otroki

Metlika, 20. oktobra.

Visoki Komisar Ekse. Grazioli je sredič za- ključil svoje nadzorstveno potovanje in obisk pri kmečkem prebivalstvu v Beli Krajini, kamor se je podal v soboto dopoldne. Bela Krajina je ena najbolj očarljivih in vabljivih pokrajin naše Dolenjske. Posod so Visokemu gostu priredili to- pel sprejem. Ekse. Grazioli je prenočil v Metliki, potem pa se je ob devetih dopoldne podal v Gra- dec, ki je bil ves v zastavah in slavolokih. Tja je prispel ob pol desetih. Tudi v drugih krajih, skozi katere se je na tej poti Visoki Komisar vozil, so bile razobešene zastave in je vladalo slavnostno razpoloženje.

V Metliki

V Metliki so Visokega Komisarja sprejeli krajevni zastopniki, šolska mladina, gasilci in mnogo drugega občinstva, ki je vzklinalo Duceju in fašistični Italiji.

Eccellenza Grazioli je potem pregledal ode- dek »Modrih kravat«, ki ga je pozdravil s pu- škami. Po kratkem razgovoru z otroci je stopil na oder, ki je bil ves v zastavah. Tu je pris- toval blagosloviti droga za zastavo. Po pozdra- vih, ki so mu jih izrekli metliški župan, župnik in grajski, je Visoki Komisar spregovoril tudi sam in izrazil zahvalo za pozdrave in prisrčen sprejem, ki mu spet dokazuje vso lojalnost in iskrenost tamkajšnjega prebivalstva do Italije, ki je spoštovala in še spoštuje vero, šege in običaje in ki jamči prebivalstvu nove pokrajine mir in red, zato pa mora tudi ljudstvo pokazati svojo lojalnost in iskrenost. Potem je poudaril, da se bo proti vsakomur, ki bi mislil, da sme ovirati normalni razvoj in bi tako podlegel kakšnim utvaram, postopalo z vso strogostjo in brez usmi- ljenja vse dotlej, dokler ne bodo takšni poskusi zatrti. Ti prevratni elementi ne pripadajo kmeč- kemu prebivalstvu, pač pa slede komunizmu, ki zanika družino, vero in sploh vse, kar je kme- tu svetega. Ekse. Grazioli je nato naglasil, kako potrebno je zaupati v italijansko zastavo, ki jih bo vedno podpirala. Vis. Komisar je slednjič iz- rekel pozdrave Kraju in Duceju, ki so mu na- vozni pri tej priliki živahno vzklinali.

Čim je stopil z odra, je Visoki gost takoj položil temeljni kamen za zgraditev kapele ter se zanimal za vse podrobnosti.

V Adlešičih

V spremstvu podpoveljnika podpornih sre- dišč, Gattija, okrajnega glavarja inž. Cassanega, majorja Brunija in številnih drugih uglednih osebosti, dostojanstvenikov in častnikov se je vsedel v avtomobil ter nadaljeval svojo pot proti prijazni vasi Adlešiči. Na poti, ob kateri so visele številne zastave in so bili postavljeni ze- leni slavoloki, na katerih so bile napisane do- brodošlice, se je ustavil v Podzemlju, kjer si je ogledal cerkev. Pozdravil ga je župan. Visoki Komisar se je potem razgovarjal s šolarji, ki je veselo izgovarjalo Ducejevo ime. Takoj nato se je podal dalje proti Adlešičem, kamor je pri- spel ob 11. Pred vasio mu je deklica, oblečena v domačo belo narodno nošo, ponudila vina, kruha in soli. Šolarji in ostali navzočji so ob Komisar- jevem prihodu vzklinali Duceju, fanfare pa so zaigrale himno. Ekse. Grazioli je stopil na oder in je po blagoslovitvi droga za zastavo, izrekel županu in župniku zahvalo za pozdrave, ljudstvu pa za prisrčni sprejem, ki mu ga je priredilo. Visoki Komisar je natančno razložil, kako bodo postopoma rešena krajevna vprašanja. Poudaril je, kako Italija skrbi tudi za prebivalstvo v novi pokrajini ter spoštuje družino in vero. Pripom- nil je, da vojske Osi zadajajo smrtno udarce ko- munizmu v Rusiji.

Visoki gost je potem obiskal cerkev, nato pa gledal, kako Belokranjski plešejo v svojih narod- nih nošah svoje znamenite pleske. Po ponovnih manifestacijah, ki so mu jih navzočji priredili, se je Visoki Komisar odpeljal nazaj v Metliko, kjer je bila na trgu že zbrana številna množica ljudstva, šolarji, domačini in narodnih nošah, ki

so ob njegovem prihodu vzklinali Duceju. S slav- nostnega odra je sprejel pozdrave, ki sta mu jih izrekla metliški župan in župnik. Potem je spre- govoril tudi major Bruni, nakar je Ekse. Grazioli prisostvoval blagoslovitvi droga za zastavo, ki so ga »Modre kravate« poklonile ljudstvu. Slednjič

Splošen tedenski vremenski pregled

Ljubljana, 20. oktobra.

Dve dekadi oktobra sta bili vremensko prav zadovoljivi in lepi. Pretekli teden je kronist za- znamoval dve delni vremenski nezdgi, ki sta pač vplivali na rast in razvoj rastlinja. Prvi je 14. t. m. v mestu padla jutranja temperatura pod ničlo, kar se je primerilo na prostem že prejšnje jutro. Jutra- nja temperatura je naglo valovila in je spreminjala stanje od -0,8° do +13° C. Torej znatni skoki! Dnevna najvišja temperatura pa ni pretekli teden nikdar dosegla +20° C, ko je bilo pred leti prav okoli 20. oktobra in naslednje dni izredno toplo in je termometer kazal celo +25° C. V Ljubljani je pretekli teden prvič padla slana, o kateri smo že poročali.

Barometer je pretekli teden dosegel najvišje stanje 772 mm, nakar je začel padati in je bilo njegovo najnižje stanje 760,9 mm, pozneje se je začel znova dvigati in je večer dosegel 767 mm. Nedelja je bila drugače precej čemerna in vetrov- na. Popoldne je padlo tudi nekaj kapljic dežja. Vse je pa napovedovalo, da se lahko prične de- ževna doba. Močni vetrovi pa so oblake razgnali in zvečer je bila prav lepa večerna zarja. O zarji gre prislovica: »Večerna zarja lepo vreme ustvar- ja. Jutranja pa ga pokvarja.« Davi je bilo neko- liko megleno. Oblači se.

Zadnja huda slana pa je močno vplivala na odpadanje listja z dreves. Mnogi kostanji so že goli, tu in tam je še kaka starina, ki se brani od- dati svoje napol rumene listnatno pokrivalo. Slana je zelo posušila tudi listje po raznih trtah ob hi- šah. Prav redke so sedaj daljše, ki bi še bohotno cvetele in ki so bile tako srečne, da so bile ob- varovane pred močno slano. V zavetjih, tam so še ostale nepoškodovane, drugod pa jih je slana po- polnoma uničila. Na poljih slana drugače ni na- pravila hujše škode, razen poznojesenski ajdi, ki je še cvetela.

Tako lepega jesenskega vremena že kmalu ni bilo v zadnjih 20 letih. Druga leta oktobra je neprestano, po več tednov trajalo deževje. Tako je bilo na pr. leta 1933 kar 14 deževnih dni, ne- prestano, ko je padlo 353,3 mm dežja in so bile silovite povodnje, saj je bilo takrat Barje spre- menjeno v velikansko jezero. Kakor vse kaže, pa bo letošnji oktober zelo reven na dežju in ne bo mogel doseči niti svojega mesečnega povprečnika.

Lepo oktobrsko vreme je drugače kakor na- lašč za spravljanje listja in strelje. Po gozdovih kar mrgoli kmečkih vozov in delavcev, ki grabijo

Nesreče

Tesar Meze Jože je včeraj padel v Kolo- dvorski ulici in si je pri tem zlomil nogo. — Kmetič Gabrijel si je na Dolenjski cesti pre- rezal žile in so ga morali reševalci brž prepe- ljati v bolnišnico. Ali je do nesreče prišlo hote ali nehoti, še ni znano.

Posestnikova hči Anica Bolka iz Česnjeveke pri Cerkljah je padla s kolesa in si je zlomila levo roko v zapestju. — Klemenčič Ivan iz Ljubljane, dnevnika, je tudi padel s kolesa in si zlomil levo roko v rami. — Trošarinskega paznika Viljema Zakotnika pa je ugriznil pes.

V radovljiskem okraju je bilo te dni več zbo- rovanj Koroške zveze. Kakor poročajo nemški listi je bilo na teh zborovanjih nekaj tisoč ljudi.

Zatekla se je psica, nemška doga belo-črne tigraste barve. Dobi se jo na učiteljsku pri šol- ski slugi.

je spregovoril tudi Visoki Komisar ter izvajal podobno, kakor je omenjeno že zgoraj. Izrazil je prepričanje, da bo prebivalstvo Metlike iskreno in lojalno.

V Suhorju

Popoldne se je Visoki Komisar podal v Su- hor, kjer se je pred cerkvijo tudi zbralo šte- vilno prebivalstvo in gostu priredilo topel spre- jem. Tudi v cerkev je šel Ekse. Grazioli in v šolo ter se zanimal za vprašanja, ki se nanašajo na te kraje. Navzočne, med katerimi je bila tudi šolska mladina, ki je pri tej priliki tudi zapela, je opozoril na dolžnosti, ki jih mora ljudstvo ee- daj izpolnjevati pri svojem delu, zlasti pa še na dolžnost, ravnati se po zakonskih predpisih.

Slednjič se je Visoki Komisar ustavil še v Radatovičih ob hrvaški meji. Tudi tu je spre- govoril zbranim domačinom, ki so mu prav tako s svojimi manifestacijami dokazali svojo lojal- nost.

Povsod se je Visoki Komisar zanimal za vprašanja, ki so v teh krajih pereča, ter delil tudi podpore za javna dela in večje vsote de- narja družinam, ki imajo mnogo otrok.

Ob petih popoldne je prispel v Metliko in se potem z rednim vlakom takoj odpeljal nazaj v Ljubljano, kamor se je pripeljal ob 9 zvečer.

Steljo in jo nakladajo na vozove. Listje je letos zelo dobro in suho. Lepo vreme pa tudi omogoča ljudem, da se marljivo hite preskrbovati s kur- javo. Vse nabira po gozdovih drva. Vsaka suhljad je dobrodošla. Vode so drugače dosegle v okto- bru zelo nizko stanje, kakršno že kmalu ni bilo ob tem času in tudi ne druge mesece.

Sv. maša-zadušnica za pokojnega gosp. Ivana Slana bo v križankah v torek, dne 21. oktobra ob šestih. Sobotne kongreganisti in prijatelji, ude- ležite se!

Na željo naših zastopnikov in naših naročnikov podaljšujemo čas za naročilo „Slov. kole- daria“ nepreklicno do 5. novembra t. l.

Naročite „Slovenčev koledar“ na vsak način čimprej! Povdar- jamo, da bomo tiskali le število naročenih izvodov.

Koledar bo izšel letos v tistem obsegu kakor lansko leto, to je na 237 straneh lanske velikosti. Vsebinska bo skrbno izbrana in skrbno urejena. Poleg gospodarskega dela, v katerem bo zbranih toliko imen svetnikov, kakor jih nima in ni imel še noben slovenski koledar, bodo v koledarju običajni pregledi t. j. notranje-politični, zunanje-politični, gospodarski pregled in pregled iz življenja cerkve. Zanimiva bo studija prof. dr. Odarja o sorodstvenih zvezah ter o zakonskem pravu v Italiji. V koledarju bo nazorno pokazan namen papeževe okrožnice „Rerum novarum“ o delavskem vprašanju, kar je spisal naš znani sociolog Dr. Ivan Ahčin. Nadalje bo v koledarju mnogo koristnih nasvetov za kmeta, spis o stelnjnih v Belikrajini, o sadjarstvu ter o zdravnih rožah, nešteto za gospodarja nujno potrebnih nasvetov, pripomočkov, tabel itd. Ves koledar pa bodo poživljali lepi spisi, pesmi, zlasti bo odlikoval koledar prevod 32. 33. in 34. speva Dantejeve „Divine komedije“, ki bo tudi bogato ilustriran in ki ga je uspešno dovršil dr. Tine Debeljak.

Vsakdo bo dobil s koledarijem lepo barvno sliko žužemberške Matere božje, kakor tudi lepe slov. jaslice, delo kiparja Goršeta.

Koledar naročite takoj, ker ga boste nujno potrebovali! Le do 5. novembra t. l. imate še čas.

Zastopniki!

Obiščite takoj sleherno družino v Vaši fari. Naj naroči vsak „Slovenčev koledar“. Ne odnehajte dokler ne bo koledar v vsaki družini! Zvestoba za zvestobo! Da- nes je vaše delo za naše časopise, za naše knjige, za naš koledar nadvse važno! Zato neutrudno na delo!

prijezdil na Osoje.

Ko so to uredili, je spet hodil vesel po sobi, hvalil Boga, da sta Adalbero in Henrik rešena, jima priporočil, da morata nekaj dni pustiti konja počivati, nakar se je spomnil in vprašal: »Tistega dobrega ribiča, ki mu sama nista mogla plačati pre- voza, sta pač opozorila, naj se zgleda pri starih?« »Čisto pozabila sva na to!« se je udaril Adalbero ob čelo. »Tak človek v omotici sreče!« Kako naj potem jaz zamerim cesarju, da je name pozabil?« je rekel oče ter menil, da bodo ribiča v mirnejših časih že še našli.

Jasen, svež dan je bil v nedeljo, ko je gruča gospoda, polna notranje vedrosti, molče jezdila proti Osojam v cerkev. Šele ko so prišli v sotesko pod Kamenico, se je ustavil gospod Rembert ob neki skoraj nezaznavni stezi.

»Na to stezo,« je rekel sinu, »se iz svojih otroških let nisi spomnil, sicer bi bila ono noč po njej obšla in ušla sovražnikom ter prihranila zadrego dobremu srcu opatovemu.« »Dobro, da ste to omenili,« je odvrnil Adalbero, »ker prav- kar sva s Henrikom ušla, alj naj se opatu zahvaliva ali ne.« »Ne, ni treba,« je rekel oče, »ker če bi bil hotel vaju kot opat izpustiti, bi zadoščala že samo njegova beseda. Ukazati pa v sedanjih razmerah ob zvezi z nadškofom ni smel. Samo iz pri- jateljstva do mene je vaju osvobodil, ne da bi kdo vedel, kako sta ušla. Opat ob večer ne dvomi več, da sem ga razumel. Zato o tem ne bomo več govorili, dokler ne bo konec te nesrečne voj- ske, ko se bom lahko zahvalil samostanu, kakor mi velevala sree.«

Ko je po božji službi vstopil Rembert Dietrichsteinec v opa- tovo sobo, je kmalu za njim prišel tudi Khevenhüller. Prijatelja in dobra soseda sta si pogledala v poštene oči in si segla brez besed v roke. Na opatov predlog je bil že itak v srcu sklenjeni sporazum potrjen. Sklenili in dogovorili so se pa, da ostanejo samostanski konjeniki v nadškofovi vojski, dietrichsteinski pri vojvodni, Khevenhüllerjevi pa doma ter da je med njimi in vsemi sosedi konec sovražnosti. Če bi bil kdo izmed njih napaden, bi se vsi trije vzajemno podpirali.

J. N. VOLKHAMER

OSOJANI

ZGODOVINSKI ROMAN

Ko sta bila vnovič mimo Osoj in med jezerom in goro, sta za- gledala pred seboj pa četo oboroženih samostanskih hlapcev. Sklenila sta, da se predasta rajši opatu kakor njim, in sta zato zdrvela na pristavo.

»To je sreča!« je vzklinal oskrbnik, ko sta mu povedala svoje ime, in hitel zapirat dvorišna vrata.

Valpet z Dietrichsteina je bil zjutraj spet na pohodu in je odgnal skoraj vse samostanske krave, nakar je opat prvič od- poslal oborožene hlapce, ne da bi delali škodo, temveč da bi jo preprečili. Oskrbnik je bil torej vesel, ker je menil, da pride spet do uropanih krav, ko jih lahko zamenjajo z mladima go- spodoma.

V samostanu ju je sprejel prior, mrk mož, ki jima je molče odkazal celico v križnem hodniku. Zahtevala sta, da bi ju peljal pred opata.

»Po večerni molitvi v koro ne sprejema nobenega tujca, ven- dar bomo vaju javili,« je povedal prior, odšel in zaklenil vrata. Čez nekaj časa so se spet odprla, a ni prišel opat, katerega sta čakala, temveč neki samostanski brat s kruhom in vinom. Na vsa njuna vprašanja je odgovarjal samo z »ne vem«, jima voščil lahko noč ter spet zaklenil celico, v kateri sta ostala brez luči.

Opotov ponos in njegova nepopustljivost sta ju užalila, zato nista ne jedla ne pila, temveč se nejevoljna kar oblečena vrgla na trdo ležišče, kjer sta utrujena le kmalu zaspala.

Nenadoma sta se oba obenem zbudila. Zazdela se jima je, kakor da bi kdo močno udaril na vrata in da syeti skozi nje luč.

Andrejčkov
Jože:**Zalost in veselje**

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

Roman
v slikah

112.

Nobeden si ni upal drugemu tožiti lastnih težav, da si ne bi jemala poguma. Molčala sta, strmé v ogenj, kar zaslíšita trde korake. Doneč moški glas ju pozdravi: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

Planila sta pokoncu in začudeno gledala, odkod prihaja glas.

113.

Tedaj stopi iz gošče mož v meniški halji in srednje postave. Obstoji nekaj korakov pred beguncema. Zar ognja mu je osvetil resni obraz. Ponosno, pa vendar ljubeznive oči je upiral v neznana človeka. Okoli ledij je nosil bel motvoz, na njem je imel molek s križcem, z desnico se je opiral na palico.

114.

»Kdo sta in kam sta namenjena, prijatelja?« je vprašal prijazno. Aleš in Polde sta strmelja vanj, kakor da ne verjameta očem. Toda pogled na meniško haljo ju je opogumil. Aleš, ki je znal že precej laškega, je odgovoril: »Begunca sva, avstrijska vojaka s Slovenskega, iz Ljubljane.

Hideki Tojo – novi japonski ministrski predsednik

»Iskren prijatelj močne Ducejeve osebnosti«

General Hideki Tojo, prejšnji japonski vojni minister, ki ga je vladar pooblastil, naj sestavi novo vlado in je tako postal njen novi predsednik, je zelo znana japonska politična osebnost in zato ni čudno, da je bil vprav v sedanjem napetem položaju poklican prevzeti vodstvo državnih poslov. V naslednjem naj navedemo nekaj podatkov, kakor jih navaja »Il Popolo d'Italia« o tej osebnosti, ki je te dni v japonskem političnem življenju prevzela najodgovornejšo vlogo.

Hideki Tojo je bil v prejšnji Konojevi vladi, ki je bila sestavljena julija lani, vojni minister in zastopnik nacionalistične stranke. V vojaških krogih je zelo znan zaradi svojih velikih sposobnosti, kakor tudi po političnih načelih, ki jih je zagovarjal in ki so v skladu z novim nacionalističnim gibanjem.

Sedanjí ministrski predsednik je bil rojen leta 1884 in je torej zdaj star 57 let. Je starejši sin slovitega japonskega generala Eikija Toja, ki je bil načelnik generalnega štaba druge armade in poveljnik operacijskih oddelkov za časa rusko-japonske vojne.

Za podporočnika je bil Hideki Tojo imenovan leta 1905 in je bil kmalu nato poslan k posadki, ki je stražila korejsko-mandžursko mejo.

V Tokiju je obiskoval vojno akademijo, nato pa je odpotoval v Nemčijo, da bi izpopolnil svoje znanje. Ko je dosegel stopnjo polkovnika, je postal profesor na vojaški akademiji v Tokiju, kasneje pa poveljnik prvega pehotnega polka v japonski prestolnici. Pozneje je postal tudi načelnik informacijskega in propagandnega oddelka v vojnem ministertvu, podravatelj tokijske častniške šole in poveljnik 25. pehotne brigade, pozneje pa vrhovni poveljnik vsega orožništva v Mandžuriji, nato pa načelnik generalnega štaba te vrste oboroženih sil.

Ko se je začela vojna na Kitajskem, je general Hideki Tojo poveljeval vojski na Severnem Kitajskem in v notranji Mongoliji. Leta 1938. je bil tajnik v vojnem ministertvu, potem generalni nadzornik vojnega letalstva in slednjič njegov vrhovni poveljnik.

Lani je bil Tojo imenovan za vojnega ministra v drugi Konojevi vladi in je to ministertvo obdržal tudi v tretji vladi kneza Konoja.

Mož, ki je bil zdaj poklican, da sestavi novo japonsko vlado, je osebnost velikega kova. Njegova vojaška in politična izobrazba,

njegovo junaštvo, uravnovešenost in odločnost so v vseh japonskih krogih dobro znane.

Pri reševanju vseh vprašanj, ki spadajo v njegov delokrog, je ta mož izredno natančen in za kar se je enkrat odločil, tudi z vso odločnostjo skuša doseči. Toda general Tojo je tudi mož izredno dobrega srca. Ta svoja plem-

nita čustva kaže ne samo do najbližjih svojcev, pač pa tudi do svojih tovarišev-vojakov, ki jih pogosto povabi k sebi, da se skupaj z njimi zabava po starih japonskih običajih.

General Hideki Tojo je tudi iskren obduvalec močne in človekoljubne Ducejeve osebnosti, ki mu ob vsaki priložnosti pošilja izraze svojih čustev. Zastopstvo generala Jamašita, ki se je pred nedavnim mudilo v Italiji, je prineslo tople pozdrave generala Toja Duceju, obenem pa tudi simbolični dar v obliki orla z razproštrtimi krili, ki leti k zmagi.

Tretje kolo nogometnega prvenstva SNZ

Visoke zmage favoritov

Včeraj je bilo odigrano tretje kolo nogometnega prvenstva SNZ. V tem kolu so nastopili samo domači ljubljanski klubi. Novomeški Elan je bil prost. Dvojni spored je bil na igrišču Ljubljana in tja je prišlo nekaj sto ljudi, da vidijo lepe tekme. In niso se zmotili. Posebno prišči močnejših so prišli na svoj račun, saj so njihovi zmagali z visokimi rezultati.

Kot prvi so nastopili Marsovc in Jadranši.

Mars : Jadran 6:1 (4:0)

Tekma je obetala oster boj, saj je bilo Poljančanom potrebno, da si pribore dve točki. Jadranši so pa že zadnjo nedeljo pozali, kaj znajo.

Druga minuta. Zigon dobi čisti predložek od Vaneta in že je žoga v mreži 1:0 za M. V 3 minuti lep dribling Slaparja, center — toda nobenega ni pred vrati, da bi znal realizirati krasen predložek. M. ostro pritiska in včasih je cela vrsta igrajev pred jadranškimi vrati. M. kleše trajajo dobrih 20 minut. V 7 min. Fajon lepo dodá Slaparju in ta strelja izpod vratarja v mrežo. 2:0 za M. Takoj zatem spet nevarna situacija, ki pa jo vratar lepo reši. Slapar ostaja vedno nepokrit. Slapar strelja kot, toda vratar lepo boksa. Jadran je v popolni obrambi. Slamič suvereno obvladuje drugo polovico igrišča, ko igra tretjega branilca. Vendar pa Slamič in Sočan v nekaterih primerih uporabljata svojo moč za dosego žoge, kar pa je bilo odveč, ker so Marsovc itak na terenu prevladovali, prednjačili v startu in neprimerno boljše oddajali kakor Jadranši. Zinkeja Jadranši mnogo premalo uporabljajo. Škoda. V 18. min. prosti strel proti Marsu. Čez prečko. V 20. min. dobila branilca J. Zigona v kleše in 11 m je dosejena. Jule doseže iz nje 3 gol za modre. V 23 min. nespornum med branilcema in vratarjem izkoristi Slapar in mirno pošlje v mrežo. 4:0 za M. V 29 min.

se ponudi Maroltu lepa prilika ki je pa ne izrabi. Jadran počasi urejuje svoje vrste. Linije povezuje, lepo napada. Nekaj prav lepih potez izvedejo. Nasprotnika sta si enaka. Zdi pa se, da je igra s štirimi goli razlika že izgubljena. Slamič sigurno čisti visoke žoge. M. prednjači v startu in hitrejša igra. Pri J. je opaziti netočno dodajanje. Polčas 4:0.

V drugem polčasu sta si nasprotnika enaka. J. se ponudi nekaj lepih prilik za rezultat, vendar pa samo enkrat uspe Marnu, da potrese Marsovo mrežo. V drugem delu igre dosežeta še gol za modre Vane in pa Slapar. Rezultat odgovarja poteku igre. Sodil je g. inž. Mrdjen.

Ljubljana : Svoboda 6:0 (1:0)

V drugi tekmi sta nastopila Ljubljana in Svoboda. Kakor že rezultat kaže je bila Svoboda Ljubljani v prvem delu igre povsem enakovreden nasprotnik. V drugem delu igre pa je Svobode odpor vedno bolj popuščal. Fantje niso zdržali, podlegli so tempu in tudi fizično niso bili dorasli Ljubljani.

Mladi Sv., od katerih nimajo nekateri niti 16 let, so v prvem delu igre Lj. kar dobro »vrteli«. Zelo dobro obvladujejo žogo in tudi sicer imajo vse, kar dober nogometaš potrebuje. Le škoda, da nimajo v napadalni vrsti koga, ki bi znal zabiti gol. Po igri v prvem polčasu je kazalo, da bo rezultat zelo tesen, vendar pa Svoboda drugih 45 minut ni zdržala. Igra pa je bila zelo lepa, posebno v prvem delu in so bili svobodski navijači, pa tudi drugi z igro mladih Sv. zadovoljni. V drugem delu igre je igra izgubila na lepoti, ker je Ljubljana prevladovala. Po igri v polju je rezultat previsoko izražen. Sodil je g. Makovec.

Hermes : Grafika 6:1 (4:0)

Na igrišču Hermesa sta se popoldne srečala Hermes in Grafika. Zmagali so boljši z navedenim rezultatom. Hermes ni imel težkega dela. Grafika pa se branila, kolikor so mogli. Sodil je g. Deržaj. V predtekmi pa sta igrali juniorski moštvi z rezultatom:

Hermes jun. : Grafika jun. 3:1

V drugem razredu pa sta bili na sporedu dve tekmi.

Na igrišču Mladike sta se dopoldne srečala

Mladika : Slavija 8:0 (5:0)

Zmagali so boljši, ki so na igrišču popolnoma prevladovali in niso nasprotnika ekoraj pustili do strela. Bila je to igra mačke z miško. Kje je lanskega Slavija? Mladika ni imela težkega dela. Sodil je g. Dorčec.

Moste : Korotan 5:3 (4:2)

Na igrišču Marsa pa sta se srečala dva, ki sta oba lahko računala na zmago. Zmagali pa so Moščani z dvema goloma razlike. Tekma je bila lepa in so gledalci prišli na svoj račun. Rezultat odgovarja poteku igre. Sodil je g. Kos.

Sloni — delavci

Na otoku Cejlonu, v Južni Indiji, na obrežju Bengalskega morja, v Maleziji in v Tajiki, sloni delajo veliko konkurenco delavcem. Ti tekmeči pa so zelo prikupni in opravljajo najtežja dela, takšna, ki jim človeške roke niso kos.

Sloni pridejo zelo prav pri podiranju dreves ter so za tako delo naravnost nekaki specialisti. Potem so uporabni za odpravljanje drevesnih debel do kakšne reke ali do pristanišč, kjer les nato nakladajo na ladje. Preden ljudje prično z delom, dajo slone v posebne šole, kjer jih udomačijo in izučijo, potem pa jih razvrstijo v »delavske skupine« in jih izroče domačinom v oskrbo in varstvo.

Sloni-delavci prejemajo tudi svoje plačilo. Preskrbe jim razsežne prostore, najrajši ob kakšnem majhnem jezeru, kajti sloni se zelo radi kopeljejo. Tudi obilo dobre hrane dobe. Najboljši med njimi prejmejo tudi posebno nagrado v obliki sladkornega trsa, ki je zanje najprijetnejša jed.

Imajo določen tudi svoj delovni čas, ki jim ga naznanjajo z udarci na gong: Opoldne se delo neha zaradi »južine«, ravno tako tudi zvečer, ko je pripravljena večerja. Sloni so zelo pridni za delo, nehaajo pa delati takoj, čim zaslišijo udarec na gong. (D.C.)

BELA ČAROVNICA

pustolovski roman

85

Ravnatelj mi je dejal:

»Snoči je prišel k meni Bordman, ki ga že par dni nisem videl. Povedal sem mu, o tem, kar je Doret odkril glede gospoda Girouxa. Saj sem tudi sam začel razmišljati o tej stvari, ki je Doret užaljen odšel. Naredil sem več poskusov s svojimi ljudmi in sem se moral uveriti, da je Doretova opazka bila popolnoma utemeljena. Torej je tudi njegova trditev, da se je tukaj izvršila neka zamienjava, popolnoma upravičena.

Skenil sem torej, da nemudoma odidem z večjo skupino svojih ljudi v ono skrivnostno hišo in zadevo preiščem. Med mojimi ljudmi je eden, ki pravega Girouxa dobro pozna. Bordmanu sem povedal o svojem načrtu. Medtem ko sva govorila, je neki mladenič prinesel to posnetico. Citajte!

Vzel sem posnetico in čital. Takoj mi je bilo jasno, da se je Doret moral spoprijeti s sovražnikom na življenje in smrt.

»Treba je vendar nekaj storiti!« sem nestrpen vzkliknil.

Ravnatelj mi je mirno odvrnil:

»Tudi jaz sem takoj mislil na to. Hotel sem nemudoma odposlati večjo skupino svojih ljudi, ki so za to bili že pri-

pravljani. Toda povedal sem vam že, da je bil pri meni Bordman, ko sem dobil pismo. Pogovoril sem se z njim o tej zadevi. Najprej je bil tudi on mojega mnenja, nato pa je izjavil, da je bolje, da odide sam in da bi jaz šele danes jutraj ob devetih, če bi se onadva ne vrnila, odposlal svoje ljudi.

»Prav,« sem odvrnil. »Toda zdi se mi bolj na mestu, da jih odposlujete takoj. V eni uri se lahko že mnogo zgodi. Bog ve... mogoče je že prepozno!«

Ravnatelj me je presenečen pogledal. Mislim pa, da ni bil hud, ker sem si drznil dajati mu nasvete, saj je vedel, kako zelo drag mi je Doret.

Čez nekaj časa mi je dejal:

»Naj bo torej tako, kakor vi želite. Saj moji ljudje so že pripravljani. Če želite, lahko greste z njimi. Dva avtomobila že čakata na dvorišču. Izbral sem najboljše ljudi. Vodil jih bo gospod Revel, ki se je v podobnih slučajih izkazal za zelo spretnega. Toda ne bojim se za vašega prijatelja. Zelo verjetno je stvar bila resna, toda brez dvoma se je srečal z Bordmanom in skupno sta imela lažje stališče. Ali hočete oditi z mojimi ljudmi?«

Zahvalil sem se mu in že par minut

pozneje sta oba policijska avtomobila drvela po cesti, ki je vodila k skrivnostni hiši gospoda Girouxa. Z enim samim pogledom sem presodil, da ravnatelj ni pretraval, ko je izjavil, da je izbral najboljše ljudi. Bili so res sami krepki fantje. Bili so tudi zelo dobro oboroženi. Tudi meni je ravnatelj dal prvovrsten samokres.

Ko smo dospeli v bližino grčiča, smo zagledali Doretjev avtomobil. Približno dvesto metrov vstran je bil Bordmanov avto skrit v grmovju. Tukaj je bilo najlažje dospeti do hiše. Stopili smo iz avtomobilov in krenili proti vrhu. Tu so se policisti razdelili. Po dva in dva sta se postavila na vsak vogel zidu, ki je obdajal vrt in hišo. Dva sta se postavila k glavnemu vходу, ostali pa so se zbrali okrog poveljnika poleg malih vrat, ki pa so bila zaklenjena. S pomočjo železnega droga, katerega so prinesli s seboj, so jih z lahkoto odprli.

Vstopili smo v veliko sobo, kjer pa nismo mogli opaziti ničesar sumljivega. Nato smo prišli na dolg hodnik, ki se je kmalu cepil. Eden izmed policistov je ostal tukaj, mi pa smo krenili na levo in prišli v neko sobo, kjer je na sredi bila velika miza. Na drugem koncu sobe so bila zopet vrata, ki so vodila v drug hodnik. Poveljnik je krenil proti temu hodniku in vsi smo mu sledili. Ko sem šel mimo mize, sem opazil na njej list, napisan s strojem. Postal sem pozoren, ker je na prvem mestu stalo ime mojega prijatelja. Groza me je pretresla, ko sem prečital naslednje besede:

»Jurij Doret! Blizu se ti zadnja ura. Ne bo ti treba dolgo čakati. In tudi trpeti ne boš mnogo. V tem trenutku bo začel v tvojo ječo prodirati tosen. Plin bo prihajal od spodaj in se bo dvigal vsako uro petindvajset centimetrov. Če se zganeš, boš pospešil svoj konec, ker se bo plin razgibal in bo prej prišel do tvojega obraza. Če boš ostal pri miru, boš umrl okrog osmih zjutraj. Na steni boš videl svetlo številko, ki bo označevala, do katere višine je plin že prišel. Tako si boš lahko preganjal dolčas in računal, koliko časa ti bo še živeti. — Croixnoir.«

Stresel sem se. Skoraj nagonsko sem pogledal na uro. Bilo je pol osmih. Niti minute nismo smeli izgubiti. Stekel sem za poveljnikom in mu pokazal listek. Tudi on se je zgrozil. Toda kje neki naj bi bil Doret?

Razbežali smo se po vsej hiši in ga klicali, toda zaman. Žive duše ni bilo nikjer! Nihče se ni oglašil. Vrnili smo se v sobo, kjer sem našel listek. Ko smo si to sobo še enkrat natančneje ogledali, smo opazili, da je kos stene kovinat in da je v tej steni pritrjeno okence.

Planil sem k okencu in skozi njega zagledal svojega prijatelja, čigar obraz je bil videi brez življenja. Belkasta meglja mu je segala skoraj do vratu.

»Tukaj je!« sem zakričal ves iz sebe. V bližini okenca sem zagledal več pip. Z vso silo sem vse stisnil in nenedoma je ponehalo ono skrivnostno šu-

menje, katerega poprej nisem slišal, a sem sedaj postal pozoren nanj. Toda s tem Doret še zdaleka ni bil rešen. Nad okencem sem zagledal stikalo in pod njim napis: »sesalka«. Vedel sem takoj, zakaj se uporablja, toda nisem si upal se ga poslužiti. Če je sesalka nameščena od spodaj, tedaj je zadeva čisto preprosta in bi Doret prav lahko rešil iz njene. Toda če je sesalka od zgoraj, tedaj se bi plin dvignil in pospešil prijateljev konec. Kaj storiti?

V pretiranih stvkih sem povedal poveljniku svoj strah. Tudi on je bil nedočen. Toda nekaj je bilo treba narediti. Sklenil sem torej, da bom tvegaj nevaren poskus, toda ravnal sem s skrajno previdnostjo. Pritisnil sem na stikalo in pazil, če se bo meglja začela dvigati. Prst sem imel na stikalu, da bi motor takoj ustavil, če bi videl, da se meglja dviga.

Olajšano sem vzdihnil, ko sem opazil, da se je strupena meglja začela v sredini bočiti navzdol in da se je njena površina polagoma nižala. Motor je brnel vedno glasneje in kmalu je meglja popolnoma izginila. Toda naše delo še ni bilo končano. Morali smo najti vhod v Doretovo ječo. Dolgo časa smo ogledovali jekleno kletko, dokler nismo opazili v kotu majhno ročico. Poskušal sem jo zavrteti in res so se vrata začela odpirati. Poveljnik nam je velel, da naj si z robcem zamašimo usta in nos, da nam nebi škodovali zadnji ostanki strupenega plina, ki so gotovo ostali še v kabini.